

RELIGIONSKRITIKK I KLASSEROMMET

Forslag til undervisningsopplegg om religionskritikk i Religion og etikk

Undervisningsopplegget er tenkt brukt i begynnelsen av skoleåret for å knytte faget nær til debatten som går i samfunnet om religion og livssyn. Vi er opptatt av å møte elevene der de er med sine erfaringer og synspunkter. Som bakgrunn for forslaget bruker vi et kulepunkt fra læreplan i Religion og etikk-faget: ”Eleven skal kunne gjøre rede for og vurdere ulike former for religions- og livssynskritikk.” Et pedagogisk prinsipp her er at undervisningen skal gå fra det nære til det fjerne, fra det enkle til det vanskelige, fra det kjente til det ukjente og fra det konkrete til det abstrakte.

Definisjonen som vi bruker for elevene er enkel: ”Religionskritikk er innvendinger mot religion.” Kopieringsunderlaget til elevene består av et idekart og et skjema som hjelper elevene til å rydde opp. Nedenfor gir vi eksempler på hvordan idekart og opprydningen kan se ut i praksis.

Idékartet – elevene gir innspill ut fra egen erfaring og egne kritiske synspunkter (eksempler):



Opprydding – hvor er religionskritikken synlig på idekartet vårt?

Trossamfunn	Livssyn	Vitenskap	Ritualer	Holdninger / praksis	Personlige opplevelser
Pinsevennene Statskirken "Buddhistene" "Muslimene"	Human-etisk	Naturvitenskap Darwin Dawkins	Dåp Humanistisk konfirmasjon	Dobbeltmoral Kvinneundertrykkelse Terror Holdning til homofili Misjon Overtro	Leir (KRIK) Bud og regler Skolelaget Suggesjon

(Denne lærerveiledningen fortsetter på baksiden av midtsidene.)

Religionskritikk: idékart – hva er dine assosiasjoner? Hva tenker du?



**Religionskritikk
her og nå**

Opprydding – hvor er religionskritikken synlig på idékartet vårt?

Trossamfunn	Livssyn	Vitenskap	Ritualer	Holdninger / praksis	Personlige opplevelser

Oppgaver

- Finn en representant eller to for religions- eller livssynssamfunnet som kritikken rammer.
Lag et intervju som tar utgangspunkt i det kritiske utsagnet.
- Les tekster/kilder og analyser.
- Finn eksempler som understreker utsagnet.
- Finn eksempler som går mot utsagnet.

Begrepsavklaring sammen med elevene:

- Hva er religion?
- Hva er tros- og livssynssamfunn?
- Hva er et ritual?
- Hva er religiøse følelser?
- Hva er religionskritikk?

Arbeid med utgangspunkt i elevutsagn:

Elevutsagn – påstander (eksempler)	Bevisstgjøring – spørsmål fra lærer (eksempler)
<ul style="list-style-type: none"> • Kirka er urimelig • De kristne er intolerante • Muslimer undertrykker kvinner • KRIK bruker idrett til å "fange" ungdommer 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva mener du med dette utsagnet? • Er alle sånn? • Hvorfor mener du dette?

- Dette må vi finne ut mer om: Elevene jobber i grupper med hvert sitt utsagn
- Se "oppgaver" på elevarket.
- Oppfølging av oppgavene: Hva fant vi ut? Presentasjon og drøfting i plenum.
Lærer knytter utsagnene til religionkritisk tenkning.

En mulig fortsettelse:

Lærer redegjør for ulike typer religionskritikk:

- Praktisk religionskritikk – med utgangspunkt i det elevene har gjennomført.
- Filosofisk religionskritikk: Hva sa for eksempel Marx, Nietzsche og Sartre om religion?

Enda en mulig fortsettelse:

Overgang til et annet kompetansemål i læreplanen: "Eleven skal kunne gjøre rede for noen hovedtanker hos to europeiske filosofer." Bruk av historisk tidslinje og fordypning:

Feuerbach – Marx – Nietzsche – Sartre – Dawkins

Elevene velger en filosof og presenterer en filosofers syn på religion.

Avslutning av opplegget

Elevene sitter i ring og diskuterer religionskritiske utsagn:

- "Menneskene skaper gudene i sitt bilde" (Xenofanes)
- "Religion er det mennesket gjør med sin ensomhet" (A.N.Whitehead)
- "Religion er sukket fra den undertrykte skapningen, følelsen av en hjertelos verden og sjelen i det sjelløse. Det er folkets opium." (Karl Marx)
- "I am against religion because it teaches us to be satisfied with not understanding the world" (Richard Dawkins)

Kari Repstad

- Universitetslektor ved Universitetet i Agder med 38 års undervisningserfaring i videregående skole.
- Adresse: kari.g.repstad@uia.no

Rigmor A. Stakkeland

- Cand. philol., lektor ved Kristiansand katedralskole Gimle.
- Adresse: RiSt2@vaf.no